

Asia: VN/17314/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain ja ulkomaalaislain 56 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sivista pitää kolmansista maista saapuvien tutkijoiden oleskelulupien pidentämistä hyvänä uudistuksena

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että tutkijalle myönnettävien oleskelulupien voimassaoloaika pidennettäisiin kahdesta neljään vuoteen. Lisäksi säädettäisiin uudesta jatkotutkintoa tekevän tutkijan oleskeluluvasta, joka myönnettäisiin viideksi vuodeksi, ellei sitä haeta lyhemmäksi ajaksi. Kolmansista maista saapuvien opiskelijoiden oleskelulupia pidennettiin viime vuonna, mutta tutkijat jäivät silloin lain soveltamisen ulkopuolelle.

Sivistan tavoitteena on, että maahanmuuton väyliltä poistetaan esteet ja Suomeen tulo on sujuvaa. Suomeen halutaan tulla töihin, tutkimaan, opettamaan ja opiskelemaan. Tällöin myös tutkijoiden ja tieteellistä jatkotutkintoa tekevien maahantulosta tulee tehdä helpompaa ja houkuttelevampaa.

Keskeinen ehdotus jatkotutkintoa tekevän tutkijan oleskeluluvan myöntämisen kannalta olisi, että tutkijalta vaadittaisiin hakemuksen yhteydessä selvitys turvatusta toimeentulosta ainoastaan ensimmäisen vuoden osalta. Tutkijalla tulisi kuitenkin olla turvattu toimeentulo oleskeluluvan koko voimassaolon ajan. Toimeentuloedellytyksen täyttämistä oleskeluluvan voimassaolon aikana valvottaisiin.

Esitetyt uudistukset tukevat tutkijoiden ja lupaavien kansainvälisten jatko-opiskelijoiden saapumista Suomeen ja heidän jäämistään Suomen työmarkkinoille, ja ne myös keventävät lupaprosessia niin hakijan kuin viranomaisenkin osalta. Sivistystyöntajat kannattaa esitettyjä lakimuutoksia, mutta esittää oleskeluluvan voimassaoloajan pidentämistä viiteen vuoteen. Osassa yliopistoja on käytössä niin sanottu tenure track -urapolku, johon voi ennen vakinaistamista liittyä viiden vuoden määräaikainen uravaihe. Myös kilpaillun tutkimusrahoituksen määräaikaiset hankkeet ja siten tutkijankin rahoitus voivat olla kestoaltaan viisivuotisia (mm. EU:n tutkimusneuvoston rahoitus).

Lupien pidentämisen lisäksi on tutkijoiden ja opiskelijoiden maahanmuuttoa ja niihin liittyviä lupakäytäntöjä seurattava ja pyrittävä nopeuttamaan ja selkeyttämään myös jatkossa. Perheellisten tutkijoiden ja opiskelijoiden osalta on kiinnitettävä huomiota myös perheenjäsenten lupaprosessien sujuvuuteen. Lain täytäntöönpanossa onkin huolehdittava siitä, että viranomaisten tulkinnat lupakäsittelyssä ovat yhdenmukaisia ja lupaohjeistus selkeää.

Vaikutukset koulutusjärjestelmään kokonaisuutena

Sivista katsoo, että esitetyt lakimuutokset lisäävät Suomen korkeakoulujärjestelmän kansainvälisyyttä ja kilpailukykyä. Perheellisten tutkijoiden maahantulon lisääntyessä kysyntä englanninkieliselle koulutukselle voi kasvaa muilla koulutusasteilla.

Holopainen Heikki
Sivistystyöntajat ry